

СПРАВЖНЯ І ВІДКРИТА КОНКУРЕНЦІЯ

АНТИМОНОПОЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

СЬОГОДНІ АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ (АМКУ) ВИКОРИСТОВУЄ НЕПРОЗОРУ ПРАКТИКУ НАКЛАДЕННЯ ШТРАФІВ НА УКРАЇНСЬКІ КОМПАНІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ. НЕЗРОЗУМІЛІ НІ ПРИНЦИПИ НАКЛАДЕННЯ ШТРАФІВ, НІ ЇХНІ РОЗМІРИ

Україна має негайно після набрання чинності Угоди про асоціацію розробити та оприлюднити документи щодо принципів накладення штрафів за порушення конкуренції

Відповідальний політик:

МИКОЛА БАРАШ

в.о. голови Антимонопольного комітету України

Критичний термін виконання:

липень 2014 року

Відповідальна установа:

Антимонопольний комітет України

!МАРАЗМ

Іноземне підприємство отримувало дозвіл на покупку іншого такого підприємства в АМКУ тільки тому, що в попередньому році воно продало в Україні один корабельний двигун вартістю більше €1 млн. Крім продажу двигуна, ніякої іншої діяльності жодна з компаній в Україні не здійснювала.

ШТРАФИ В ЄС ЗА ПОРУШЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

I. Базова сума штрафу

II. Варіативна частина

$$CSH \times KP^{+D1 + D2 + D3} \times BC = KC$$

I. Базова сума штрафу

CSH — Штраф в загальному на суму до 30% від річних продажів товару, якого стосувалося порушення. **Точний відсоток** визначають за тяжкістю порушення (за «прецедентом» / аналогічним випадком), часткою на ринку, географічним масштабом та, чи було порушення здійснено чи був тільки намір

KP — Кількість років, протягом яких здійснювалося порушення (до півроку рахується, як піврічне; якщо тривало довше, ніж півроку — як рік)

У випадку зловживань шляхом поділу ринку між великими компаніями Комісія обов'язково додасть (горизонтальні зловживання — особливо строго караються)

D1 — 15-25% від річного продажу визначеного товару, за сам факт участі у горизонтальній ціновій змові, поділі ринку чи перешкоджанню для входження на ринок; та за сам факт участі в інших порушеннях. Цей компонент ("entry fee") Комісія додає своїм рішенням

D2 — до 100% суми штрафу за кожне попереднє порушення конкурентного законодавства учасників у разі його продовження або повторення, по яких було рішення Комісії або компетентних органів держав-членів

D3 — Збільшення штрафу у випадках, коли Комісія вважає, що не досягнуто мети штрафу (наприклад, коли компанія має великий оборот на ринках, відмінних від того, на якому здійснювалося порушення)

II. Варіативна частина

BC — Обтяжуючі обставини: повторність порушення, відмова співпрацювати та перешкоджання розслідуванню, провідна роль або підбурювання до антиконкурентних дій.

Пом'якшуючі обставини: негайне припинення порушення після втручання Комісії (не стосується таємних змов), здійснення порушення внаслідок необережності, обмежена участь у порушенні, співпраця з Комісією поза програмою ленієнсі та у інших випадках, коли порушник не був зобов'язаний це робити, дозвіл або заохочення до антиконкурентних дій з боку влади чи законодавства, кількість років, протягом яких здійснювалося порушення.

Кінцева сума штрафу (KC)

(не більше 10% загального річного обороту компанії)

Визначена таким чином сума штрафу може бути додатково зменшена у разі використання програми leniency або механізму settlement. Останній дозволяє знизити розмір штрафу на 10%, якщо в ході розслідування Єврокомісією учасник картелю погоджується визнати свою участь у картельній змові.

1 Штрафи – є, критеріїв – немає

Незрозумілі критерії накладення штрафів. За однакові порушення АМКУ накладає різні за сумою штрафи: від 10 тис. грн. до 10% від річного обороту. Це спокушає чиновників брати хабарі.

!!! ФАКТ

За нав'язування непотрібних послуг АМКУ оштрафував «Сумиобленерго» на 100 тис. грн., а «Херсообленерго» за аналогічне порушення – на 500 тис. грн.

2 Чекати 45 днів

Внесок за розгляд заяви АМКУ складає всього €500, але термін її розгляду – 45 днів. На практиці ж може тривати значно довше. Мізерна сума для операції вартістю в мільйони доларів, і занадто довгий термін для її завершення.

3 Дозволи для дрібних

Якщо компанії-учасниці угоди мають €12 млн. обороту в рік і при цьому кожна із них має по €1 млн. обороту, хоча б один з яких досягнуто за рахунок реалізації товарів/послуг в Україні, вони мають просити дозвіл АМКУ на угоди про поглинання і злиття (M&A).

!!! ФАКТ

У Німеччині угоду потрібно погоджувати, якщо сукупний оборот її учасників перевищує €500 млн. по світу, і один з них має оборот у Німеччині не менше €25 млн., а другий – не менш €4 млн.

4 Звільнення від штрафів

Процедура звільнення від відповідальності за картельну змову в Україні (в ЄС – програма «Ленієнсі», leniency – пом'якшення) недосконала. Компанія, яка першою зізналася АМКУ в участі у картелі, отримує повне звільнення від покарання в разі, якщо відповідає визначеним умовам; іншим виписують значні штрафи. І навіть до першої компанії вимоги суворі і гарантії звільнення немає.

5 Немає чітких критеріїв оманливої реклами

АМКУ може штрафувати тих, хто зловживає слоганами, а-ля «найстаріший», «самий білий», «0 копійок», «0%» і т.д. Але в законодавстві немає критеріїв, які допомагають рекламистам визначити, чи обманює споживачів їхня реклама.

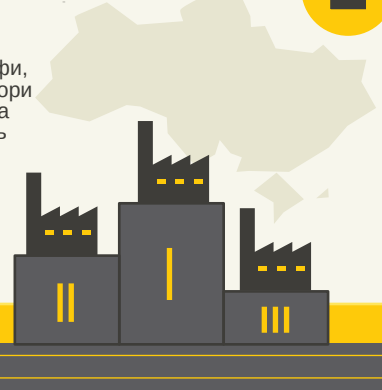
!!! ФАКТ

Споживачі нарікають на тарифи, які українські мобільні оператори оголошують найдешевшими, а насправді користувачі платять більше.

6 «Таємні рішення»

АМКУ практично не публікує своїх рішень про стягнення штрафів у повному обсязі. На його сайті у розділі «Недобросовісна конкуренція» розміщено щоквартальний «Огляд характерних справ», що вміщується на пів-сторінки, а в архіві - рішення за 2012 (загалом 7 шт.), які констатують порушення, але не пояснюють логіку його прийняття.

Що зробити?

Внести зміни до законодавства, які будуть містити чітку методологію штрафів.

(зміни до ст. 52 ЗУ «Про захист економічної конкуренції» та ст. 21 ЗУ «Про захист від недобросовісної конкуренції»)

Що зробити?

Адекватно підвищити плату за пришвидшення процедури розгляду. У Грузії – вдвічі вищий тариф.

(зміни до Розділ VI «Розгляд заяв та справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання» Закону «Про захист економічної конкуренції»)

Що зробити?

Збільшити показник сукупного обороту учасників концентрації згідно з економічно обґрунтованим рівнем.

(зміни до статей 19, 24 та 28 ЗУ «Про захист економічної конкуренції»)

Що зробити?

Запровадити градацію штрафів. Штраф першої компанії, котра зізналася, зменшується на 100%, штраф другої – на 50%, третьої – на 25% і т.д. В результаті ті, хто зізнається – не просто шукуються в чергу, а б'ються за перше, друге, третє і так далі місця.

Що зробити?

А. Розробити загальні принципи із прикладами, які допоможуть встановити чи є реклама такою, що вводить в оману

Б. Оприлюднити приклади з практики АМКУ щодо випадків, які точно вважаються порушенням.

В. Внести зміни до закону «Про рекламу»

Що зробити?

Оприлюднювати всі рішення АМКУ так, як це відбувається в ЄС. Публікація рішень «антимонопольного органу» ЄС – Генерального директорату з питань конкуренції – дозволяє приймати рішення на основі «прецедентів» в аналогічних справах.